

Inspreeknotitie van E.D. Omvlee ter vergadering van de Commissie Algemeen Bestuur en Middelen

30 januari 2025 om 20.00 uur

Geachte dames en heren,

Vandaag maak ik, Ellen Omvlee, gebruik van mijn recht om in te spreken in uw vergadering over het grondrecht van demonstratie.

‘De vrijheid van demonstreren in Nederland is een groot goed, ook wanneer de boodschap schuurt’, aldus de Nationale Ombudsman in zijn **rapport** van 14 maart 2018 met de titel: **‘Demonstreren, een schurend grondrecht?’***

In dit rapport formuleert de Nationale Ombudsman uitgangspunten voor overheid en demonstranten voor behoorlijk handelen rond demonstratievrijheid, een lezenswaardig stuk.

Zoals u weet is er sinds 8 januari 2025 elke week een sit-in in het gemeentehuis van Huizen. Ik ben initiatiefnemer van deze demonstraties en elke keer sluiten een of meer mensen aan. Met de sit-in, die elke keer een uur duurt, vragen we op vreedzame wijze aandacht voor de ernstige schending van mensenrechten in Gaza en Palestina. We willen dat onze regering het internationale recht eerbiedigt, vrede bewerkstelligt en mensenrechten beschermt.

Uit het krantenbericht van 10 januari 2025 in de Gooi- en Eemlander begrijp ik dat er **bezwaren tegen de sit-ins in het gemeentehuis** zijn geuit vanuit Leefbaar Huizen en de VVD. Er is onder andere gesteld dat de burgemeester een uitglijder zou hebben begaan door de sit-in toe te staan. Leefbaar Huizen heeft raadvragen gesteld. Daartegenover staan de raadvragen van D66.

Om die redenen is het interessant wat verder in te zoomen op het grondrecht van demonstratie.

Over dit grondrecht is zeer heldere informatie te vinden op de website **demonstratierecht.nl**, een initiatief van onderzoekers van de Faculteit Rechtsgeleerdheid, Rijksuniversiteit Groningen.

De juridische grondslag van het demonstratierecht is opgenomen in artikel 11 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM), in artikel 9 van de Grondwet, en is nader uitgewerkt in de Wet Openbare Manifestaties (WOM). De teksten van deze artikelen heb ik opgenomen onderaan deze notitie.

De kern van het demonstratierecht is dat de burgemeester, met hulp van de politie, demonstraties in zijn of haar gemeente moet faciliteren en beschermen, zodat demonstranten hun grondrecht kunnen uitoefenen.

Voor de gemeente(raad) is het belangrijk te beseffen dat er bij de uitoefening van het demonstratierecht **geen sprake is van een belangenafweging**.

‘Demonstreren is geen onderdeel van een belangenafweging tussen demonstratievrijheid en de belangen van de openbare orde’, aldus de Nationale Ombudsman in het eerder genoemde rapport.

Ook heeft de burgemeester **geen zeggenschap over de inhoud** van een demonstratie, en hoeft er **geen vergunning of toestemming** te worden gevraagd.

Is het recht van demonstratie dan grenzeloos? Nee.

Zowel uit de Grondwet als uit artikel 2 Wet Openbare Manifestaties volgt dat **de burgemeester de demonstratievrijheid mag beperken** wanneer dat **noodzakelijk** is vanwege de **bescherming van de gezondheid, het belang van verkeer of de bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden**.

Op de webpagina <https://www.huizen.nl/demonstreren> staan de regels voor het houden van een demonstratie vermeld. **Voor de sit-ins is aan alle vereisten voldaan**. Vooraf is de demonstratie tijdig aangemeld en de gevraagde informatie is verstrekt. Ook houden we regelmatig contact met de burgemeester over het verloop van de sit-ins.

De burgemeester moet deze demonstraties dan ook faciliteren en heeft dan ook geen uitglijder begaan.

Vriendelijk bedankt voor uw aandacht.

Uitgesproken ter commissievergadering ABM 30-1-2025 door

Ellen Omvlee

* Rapport Nationale Ombudsman 14 maart 2018 'Demonstreren, een schurend grondrecht?'
<https://www.nationaleombudsman.nl/publicaties/onderzoeken/2018015-demonstreren-een-schurend-grondrecht>

Wet Openbare Manifestaties

Artikel 2: Het recht van demonstratie kan op wettelijke gronden worden beperkt: ter bescherming van de gezondheid, in het belang van het verkeer en ter bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden.

Artikel 5:

Lid 1 De burgemeester kan naar aanleiding van een kennisgeving voorschriften en beperkingen stellen of een verbod geven.

Lid 2 Een verbod kan slechts worden gegeven indien:

- a. de vereiste kennisgeving niet tijdig is gedaan;*
- b. de vereiste gegevens niet tijdig zijn verstrekt;*
- c. een van de in artikel 2 genoemde belangen dat vordert.*

Artikel 9 Grondwet: Vrijheid van vergadering en betoging

Lid 1 Het recht tot vergadering en betoging wordt erkend, behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet.

Lid 2 De wet kan regels stellen ter bescherming van de gezondheid, in het belang van het verkeer en ter bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden.

Artikel 11 EVRM: Vrijheid van vergadering en vereniging

Lid 1 Een ieder heeft recht op vrijheid van vreedzame vergadering en op vrijheid van vereniging, met inbegrip van het recht met anderen vakverenigingen op te richten en zich bij vakverenigingen aan te sluiten voor de bescherming van zijn belangen.

Lid 2 De uitoefening van deze rechten mag aan geen andere beperkingen worden onderworpen dan die, die bij de wet zijn voorzien en die in een democratische samenleving noodzakelijk zijn in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, voor de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen. Dit artikel verbiedt niet dat rechtmatige beperkingen worden gesteld aan de uitoefening van deze rechten door leden van de krijgsmacht, van de politie of van het ambtelijk apparaat van de Staat.